

Position paper Platform Makers

Platform Makers verenigt de navolgende ledenorganisaties (vakbonden en beroepsorganisaties) en spreekt namens ruim 30.000 bij en door deze organisaties georganiseerde Nederlandse makers:

ACT (acteurs)
Auteursbond (schrijvers en vertalers)
BCMM (componisten multimedia)
Belangenorganisatie van en voor Nederlandse DJ's/producers - Dutch DJ Foundation (DJ's/producers)
Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers - BNO (ontwerpers en illustratoren)
Beroepsvereniging Auteur-Muzikanten (BAM!) (muziekauteurs)
Beroepsorganisatie Nederlandse Stripmakers - BNS (stripmakers, waaronder striptekenaars en -schrijvers)
Dupho (fotografen)
Dutch Directors Guild - DDG (film- en televisieregisseurs)
Netwerk Scenarioschrijvers (scenarioschrijvers)
FNV Kunstenbond (musici, componisten en muziektekstschrijvers, dansers, acteurs, beeldend kunstenaars)
Nederlandse Vereniging van Journalisten - NVJ ((foto)journalisten, programmamakers)
Ntb (musici, dansers, acteurs, componisten en muziektekstschrijvers)
Popauteurs.nl (componisten en muziektekstschrijvers)
Samen1stem (freelancers werkzaam in nasynchronisatie of andere vormen van stemwerk)
Tekstnet (tekstschrijvers)
VCTN (componisten en tekstdichters)
De Unie van Componisten (componisten en improviserende musici)

Collectief onderhandelen

Belangrijkste probleem voor de inkomenspositie van (uitvoerend) kunstenaars en overige werknemers en zelfstandigen in de cultuur- en creatieve sector, is dat de onderhandelingspositie in algemene zin zwak is, met name in het geval van zelfstandigen in en buiten de cao sectoren. Het versterken van deze onderhandelingspositie, met name door collectieve onderhandeling voor zelfstandigen in de creatieve sector mogelijk te maken (en in redelijkheid afdwingbaar te maken), kan hierin verandering brengen.

Voorbeelden sociale dialoog

Platform Makers hoopt dat SER -met kennis van de inrichting van de sociale dialoog in andere sectoren- bijv. in kaders ten opzichte van de sociale dialoog in de creatieve sector wat doorkijkjes kan geven naar de wijze waarop andere sectoren een en ander hebben georganiseerd. Dit met name betreffende de financiering van een structurele sociale dialoog, die nu veelal ontbreekt.

Mededingingsrecht

Noodzakelijk is nadrukkelijk een wetswijziging waarin een uitzondering op mededingingsregels voor de creatieve sector of delen daarvan gecreëerd wordt.

Een uitzondering alleen zal echter niet voldoende zijn. De contractspartijen van makers/werkenden moeten ook tot overleg worden aangezet: er moet een prikkel zijn voor de sterkere marktpartij om met de vertegenwoordigers van de zwakkere marktpartijen in onderhandeling te treden.

Deze noodzaak blijkt ook uit de beperkte uitzondering op het mededingingsrecht die vorig jaar in het Auteurscontractenrecht opgenomen werd. Slechts in enkele sectoren blijkt bereidheid aan opdrachtgeverszijde te bestaan om op basis van de nieuwe wet gesprek te voeren. Grote, ook gesubsidieerde marktpartijen, zoals de Publieke Omroep, hanteren nog steeds contracten en contractsvoorwaarden, die de wetgever expliciet heeft willen tegengaan. Zeker in gevallen waar overheidssubsidie het functioneren van een instelling mogelijk maakt, zou dit niet mogelijk moeten zijn.

Subsidieverstreking

Subsidieverstreking zou alleen mogelijk moeten zijn bij aanwijsbare honorering van makers en andere werkenden conform redelijke voorwaarden. Bij voorkeur conform voordien met verenigingen van makers overeengekomen tarieven en redelijke contractsvoorwaarden.

Het onderschrijven van een overeengekomen standaardovereenkomst, het voldoen aan expliciet wettelijke normen, alsmede de bereidheid waar wettelijk mogelijk in onderhandeling te treden met verenigingen van makers zou een voorwaarde moeten zijn voor toewijzen van enige fonds- of overheidssubsidie.

Auteursrecht Handhaving

De stichting BREIN is op dit moment de enige handhaver als het om auteursrecht gaat. BREIN wordt door de sector (uit inkomsten die bedoeld zijn voor rechthebbenden) betaald.

Hierin zou een actievere rol van de overheid (of tenminste co-financiering) logisch zijn.

Auteurs- en naburig recht: Eerlijke vergoedingen

De auteurs- en naburrechtelijke wetgeving dient ook bij “nieuwe” exploitaties een eerlijk deel voor auteurs en artiesten mogelijk te maken; de meest geëigende weg daarvoor zijn systemen van verplicht collectief beheer. De huidige Europese wetgeving geeft de Nederlandse wetgever slechts beperkt ruimte op dit gebied, die echter ruimer door de Nederlandse wetgever benut kan worden, bijvoorbeeld door de systematiek van het nieuw ingevoerde artikel 45d lid 2 Aw (een aanvullende collectief te incasseren proportionele billijke vergoeding voor exploitatie van audiovisuele werken) uit te breiden naar andere rechthebbenden dan alleen de huidig benoemde hoofdmakers, uit te breiden naar bioscoopexploitatie en VOD en – naar Spaans voorbeeld – hetzelfde systeem voor streaming en on demand exploitatie van audiowerken in te voeren. Ipso facto zou dit ook moeten gelden voor boeken of andere auteursrechtelijke beschermde werken die via vergelijkbare kanalen worden aangeboden.

Daarnaast kan Nederland in Europa daadwerkelijke modernisering van het online auteursrecht bepleiten.

De Nederlandse overheid moet zich ervoor inzetten dat binnen de huidige mogelijkheden makers/uitvoerend kunstenaars op maximale wijze meeprofiteren van de exploitatie van hun werk.

Art. 45a-g Aw kent verder op verschillende punten de regel dat geen afstand kan worden gedaan van het recht op een vergoeding. Een verdere uitbreiding van dit verbod kan voorkomen dat een maker/uitvoerend kunstenaar vanwege een zwakkere onderhandelingspositie rechten of vergoedingen daarop in een niet onderhandelbare eenzijdige overeenkomst moet afstaan.

(Nieuwe) vergoedingen/business-modellen

Kunstenaars worden vaak uitgedaagd om nieuwe vormen van marktinkomsten te verzinnen (businessmodellen) om de teruglopende inkomsten van subsidiërende overheden aan te vullen. Elk van die mogelijk trajecten gaan gepaard met een lang en moeizaam traject. In alle gevallen waarin de (centrale of decentrale) overheid in een andere hoedanigheid dan als subsidiegever aangesproken kan worden zou de overheid zich ruimhartig en meewerkend moeten opstellen en bijdragen aan een klimaat en een breed gedragen regeling om dergelijke nieuwe inkomstenbronnen ingevoerd te krijgen. Als voorbeelden noemen wij (uitbreiding van) het volgrecht, of een regeling voor vergoedingen voor in openbare gelegenheden hangende kunstwerken, alsmede de in de voorgaande alinea's bepleitte aanpassingen van het recht.

Basis Inkomensvoorziening Kunstenaars

Platform Makers bepleit een (her)invoering van een basis inkomensvoorziening voor (startende) kunstenaars en artiesten, naar model van bijvoorbeeld

- De voormalige WWIK
- Het Kunstenaarsstatuut België
- Stipendia (topsport NOC-NSF: 430 stipendia)

Fiscale oplossingen

Daarbij zijn ook fiscale oplossingen van belang. Te denken valt aan: aftrekposten werkruimte/atelier thuis, de ondernemersaftrek et cetera.

Bijdragen uit Fondsen

Bijdragen uit Fondsen zijn voor verschillende makers een belangrijke versterking van hun positie, omdat zij met een deelbudget voor het te financieren project een sterkere onderhandelingspositie hebben dan zonder.

In veel gevallen is het echter de contractant van de maker die de subsidie ontvangt. Gekeken moet worden hoe hierin bepaalde vormen van subsidie of delen van bestaande subsidies 'verlegd' kunnen worden naar makers. Bijvoorbeeld door het vastleggen van een minimumgagenorm voor pop- en jazzmuziek (naar voorbeeld van de Sociaal Culturele fondsen van Sena, NORMA en Buma Cultuur).

Daarnaast kan de overheid als gezegd ook als subsidiegever van de publieke omroep en van producties mede gefinancierd door het Filmfonds als ontbindende subsidievoorwaarde stellen dat de gesubsidieerde instellingen zich aantoonbaar aan redelijke contractvoorwaarden conformeren en bereid zijn daarover, waar wettelijk mogelijk, in onderhandeling te treden. Ook zou de overheid zelf goed opdrachtgeverschap uit moeten dragen, te beginnen bij het hanteren van meer evenwichtige inkoopvoorwaarden (ARVODI) die nu zeer nadelig zijn voor opdrachtnemers.